

Anneli Jordahl (suom Jaana Nikula): Karhunkaatajan tyttäret

Koti (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/>)

/ Anneli Jordahl (suom Jaana Nikula): Karhunkaatajan tyttäret (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net:443/anneli-jordahl-karhunkaatajan-tyttaret/>)

Anneli Jordahl (suom Jaana Nikula): Karhunkaatajan tyttäret

RIITTA VAISMAA – Suomentajan juhlaa

Ruotsalaisen Anneli Jordahlin idea on mainio. *Seitsemän veljeksen* pastissi *Karhunkaatajan tyttäret* kertoo tarinan seitsemästä sisaruksesta nykyajassa. Meno on villiä ja raivokastakin. Aleksis Kivi kirjoitti veljekset hölmöilyssäänkin sympaattisiksi ja hyväntahtoisiksi. Samaa ei voi sanoa Jordahlin sisaruksista, kun mm. heidän raju väkivaltansa on hurjaa verrattuna veljesten nujakointiin.

Suomeksi *Karhunkaatajan tyttäret* on ennen kaikkea suomentajan juhlaa. Jaana Nikula tuo tekstiin todella oivaltavasti aineksia niin *Seitsemän veljeksen* maailmasta kuin *Kalevalasta* ja suomalaisesta kansanperinteestä. Pitäisi lukea *Björnjägarens döttrar*, jotta voisi verrata, mitkä ovat Jordahlin alkuperäisiä oivalluksia. Ruotsalaiselle lukijakunnalle hän kai ensisijaisesti on romaaninsa kirjoittanut. Tuskin voi olettaa, että muut kuin suomalaiset tunnistaisivat meille lähes ikonisia ilmaisuja. Mietin myös, voivatko muunmaalaiset edes tunnistaa lähtökohtaa, *Seitsemää veljestä*. Jokin teoksessa on naapurissakin puhutellut; olihan *Karhunkaatajan tyttäret* viime vuonna August-palkinnon ehdokkaana.

Anneli Jordahl (s. 1960) on kirjoittanut kymmenkunta romaania, joista *Karhunkaatajan tyttäret* on ensimmäinen suomennettu. Jordahl on kertonut haastattelussa pitkäaikaisesta kiinnostuksestaan Suomeen, suomen kieleen ja kirjallisuuteen. Hän on mm. asunut pitkiäkin periodeja Suomessa. Ei ole vaikea ennustaa, että ensimmäisen suomennoksen jälkeen käännetään muitakin. Kiinnostus lienee herännyt.

Karhunkaataja Heikki Leskinen asuu vaimonsa Louhen kanssa rapistuvalla maatilalla Pohjois-Suomessa, lähellä kaupunkia. Mukavuuksia pariskunnalla ei ole, eikä yhteiselo vaikuta sopuisalta saatikka harmoniselta. Karhunkaataja ei ainoastaan metsästä karhuja vaan kaataa myös naisia, minkä ehtii. Louhi tämän tietää, isäänsä ihaileville tyttärille asia käy selväksi vasta isän kuoltua. Tyttäret eivät pidä tietoa pahana lainkaan. Heikille ja Louhelle syntyy tyttäriä toisensa perään. Etenkin äidin pettymykseksi syntyvillä on aina jalkojen välissä vain viiva, syntyi heitä sitten kerralla yksi tai kaksi. Louhi raataa kotitilan töissä, apua ei ole sen enempää metsästäjämiehestä kuin kasvavista tyttäristäkään.

Esikoinen Johanna on isän silmäterä ja esikuvansa mukaan vankka ja voimakas vaikka ei järin älykäs. Hän pitää itseään etenkin vanhempien kuoltua sisarusparven, klaanin, johtajana. Ensimmäisistä kaksosista Tanja on myös suuri ja voimakas mutta tynyempi kuin

Johanna. Tanja jättäytyy taustalle ja antaa Johanna melskata. Toinen kaksosista Auni on rauhallinen ja harkitsevainen. Hän on kiinnostunut vanhoista tarinoista. Kiinnostusta ruokkii etenkin eno Veikko Huovinen, jonka visiitit ja kertomukset ovat arjen kohokohtia.

Sini on tyttäristä ainoa uskovainen. Hän on herkkä ja heiveröinen ja elää koko lailla omassa maailmassaan. Sinille ei käy elon taistossa hyvin. Tässä Jordahl hylkää yhteyden esikuviinsa.

Toisesta kaksosparista Tiinalla on voimaa ja rämäpäisyyttä kohta jopa Johannaa enemmän. Älyä hänellä sen sijaan on vielä isoasisartaan vähemmän. Kaksosista Laura on taiteellinen sielu. Hän muovaa savesta olentojaan ja nukkuu mieluummin kuusimajassa kuin sisarusten kanssa mökissä. Hännänhuippu Elina on nokkela ja älykäs. Hän onnistuu pääsemään pariiksi päiväksi kouluun ja oppii saman tien lukemaan. Taitoaan hän käyttää muiden hyväksi mutta myös omaksi edukseen, mistä hän joutuu Johannan väkivallan kohteeksi. Tuttua.

Louhi kurittaa kaikkia lapsiaan ja on aina vihainen. Ainoastaan Sinillä on yhteys Louheen. Heillä on yhteinen usko. Äidin elämän varjopuolista tytöt saavat tietää vasta Louhen kuoltua.

Karhunkaataja ei anna tyttärien käydä koulua. Hän eristää perheen kaikesta yhteiskunnasta. Louhella on radio, mutta puhelinta tai kalenteria ei ole koko porukalla. Sähköä ei huusholliin tule, joten mitään mukavuusiakaan ei ole. Vain Elina osaa vähän lukea. Isän mielestä koulu on tarpeeton, sosiaaliviranomaiset pahinta, mitä voi eteen sattua. Metsästyksen, etenkin karhujen kaatamisen, hän opettaa Johannalle. Muutkin oppivat luonnossa kulkemisen, kalastuksen, marjatuksen, sienestyksen. Mönkijällä sentään ajetaan raskaimmat kuormat.

Kaikki oppi onkin tarpeen, kun vanhempien kuoleman jälkeen tyttäret ovat omillaan. Kotitila on niin kehnossa kunnossa, että tytöt päättävät muuttaa 150 kilometrin päässä olevalle mökille. Tavoitteena on saada elanto karhunaljoja ja -lihaa myymällä, samoin muuta riistaa. Markkinoille on hyvin viikon kävelymatka. Ensimmäiselle markkinamatkalle lähtevät Elina ja Laura. Rahaa tulee mutta myös menee. Eiväthän tytöt tiedä rahasta mitään. Alkoholia kuluu, koska viinaa tyttäret ovat jo tottuneet rutkasti kuluttamaan. Ikävästi he ovat kaupunkilaisten pelleinä, ja miesseuraa löytyy helposti. Kotimökille tullessa on edessä hirvittävä kuritus.

Tytöret ovat löytäneet isän heille kirjoittamat elämänohjeet. Tytöille on yllätys, että isä on osannut kirjoittaa. Isä teroittaa, että tyttöjen pitää pysyä yhdessä ja että viranomaisista ja varsinkin miehistä ja on pysyttävä kaukana. Jälkimmäistä ohjetta noudattaa lopulta vain Johanna. Muut ovat kohdalle sattuvien miesten kanssa joko ilokseen tai hyväksi käytettyinä. Hämmästyttävää on, että yhtään vauvaa ei synny, keskenenojakin kuvataan vain yksi.

Tytöt löytävät myös äidin päiväkirjan, jonka luettuaan heille ensi kertaa tulee mieleen moraalisia ajatuksia. Louhen elämä karhunkaatajan alistamana synnytyskoneena on ollut todella raskasta. Vaikka äiti tyttäriään ankarasti kuritti, päiväkirjan tietojen jälkeen tytöillä on huono omatunto. He myös ymmärtävät, että heille olisi ollut hyötyä opeista, joita olisivat voineet taloudenhoidosta saada äidiltään. Louhikin siis osasi kirjoittaa. Hän olisi toivonut tyttöjenkin oppivan.

Elämä metsämökillä on ankaraa. Kun alkaa ankara talvi, punatukkainen katras on likainen ja nälissään. Yhteiskuntahan heidät lopulta korjaa lähes nälkiintyneinä ja paleltuneina. Pikku hiljaa he oppivat pilkasta huolimatta yleisille tavoille, vaikka alkuun eivät tiedä, miten puhelinta tai bussikorttia käytetään. Johanna ainoana vetäytyy metsään.

Satuahan *Karhunkaatajan tyttäret* on, eikä teosta pidä järin ryppyotsaisesti lukea. Mitään tällaista ei tietenkään voisi tapahtua. Nykyaika ja tyttärien todellisuus eivät voi kohdata edes tavoilla, joille kaupunkilaiset voivat nauraa ja joista tyttöjä pilkata. Nykyaikana saa karhuja kaataa hyvin rajallisesti, eikä niiden taljoja tai lihaa voi myydä edes Rovaniemen markkinoilla. Vaikka yritin noudattaa omaa ohjettani, välistä pieni moralisti nosti väkisin päätään. En haluaisi, että veljeksiä tyttöjen kautta pilkataan. En haluaisi, että veljeksetkin nähtäisiin pahoina. Eivät he ikinä olisi jättäneet Simeonia yksikseen kuolemaan. He olisivat vaikka kaataneet puun, jonne Sini oli kiivennyt piiloon.

Luonnonkuvaus on Jordahlin ehdoton vahvuus. Metsään kuitenkin metsässä ainakin kertaalleen mennään. En tiedä, onko syy Jordahlin vain suomentajan. Samassa metsässä on yhtäaika hyvin eteläinen sinivuokko ja hyvin arktinen tunturipöllö. Jordahl ei romaanin tapahtumapaikkaa yksilöi. Jossakin vaiheessa tytöt kuitenkin miettivät lähtemistä kävellen rajan yli Ruotsiin. Lapin läänissä siis ollaan. Sinivuokko ei kasva edes Jyväskylän korkeudella, eikä tunturipöllö lähde arktiselta kotiseudultaan niin etelään, että Lapin kaupunki olisi lähettyvillä.

Anneli Jordahl: *Karhunkaatajan tyttäret* (Björnjägarens döttrar). Suom. Jaana Nikula. Johnny Kniga 2023. 398 s.

Riitta Vaismaa on kirjallisuuskriitikko

« Previous:

Ilmar Taska (suom Jouko Vanhanen):
Tulevaisuuden kutsu

(<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/ilmar-taska-tulevaisuuden-kutsu/>)

Next:»

Hayley Campbell (suom Tapani Kilpeläinen):
Kaikki elävät ja kuolleet

(<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/hayley-campbell-kaikki-elavat-ja-kuolleet/>)

admin

Vastaa

Viesti

Nimi

Sähköposti

Lähetä viesti

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed \(https://akismet.com/privacy/\)](https://akismet.com/privacy/).

Spefi -romaaneja (Tomi Sirviö)

Bram Stoker: Draculan vieras ja muita kauhukertomuksia (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/bram-stoker-draculan-vieras-ja-muita-kauhukertomuksia/>)

Proudly powered by WordPress (<https://wordpress.org>) | Theme: Content (<https://spicethemes.com>) by
SpiceThemes
